

Az EU Közbeszerzési politikája

A témák ismertetése

- Közbeszerzés fogalma, jelentősége
- Kialakulásának okai
- Történeti áttekintés
- Szabályozás
- A közbeszerzési irányelvek mechanizmusa
- Közbeszerzés Magyarországon
- Nehézségek, problémák

Közbeszerzés fogalma, jelentősége

- **Közbeszerzés** az az eljárás, mely során közüzemek és költségvetési szervek a közbeszerzési törvényben meghatározott értékhatár feletti vásárlásaikat a törvény által szabályozott módon bonyolítják.

- a tagállamok gazdasági tevékenységének 15%
- piacnyitás: 2%-ról 10% más tagországbeli vállalkozók 10 év alatt
- ma már egy egységes közösségi közbeszerzési piacról beszélhetünk (?).
- Pozitív hatások példái: A távközlési berendezéseknél 20-30 %, az elektromos berendezéseknél 30-40 % nagyságban csökkentek a beszerzési árak.

Kialakulásának okai

- Az állami feladatok kibővültek, az állam sokszor aktív piaci szereplőként lép fel.
- A közös piac megvalósításához szükséges a vám és vámjellegű kereskedelmi korlátok megszüntetése, valamint a hatékony versenyt megzavaró tényezők kiszűrése (szabványok, egészségügyi bizonyítványok, közbeszerzés, stb.)

■ Cél:

- ❑ a nyitottság
- ❑ az átláthatóság
- ❑ a diszkrimináció tilalma
- ❑ alacsonyabb ár (leginkább megvalósítja a „pénzért értéket” elv érvényesülését)
- ❑ jobb minőségű termékek
- ❑ hatékonyabb allokációs rendszer
- ❑ nagyobb megtakarítás az államnak

Történeti áttekintés

- A Római Szerződés kihat a későbbiekben a közbeszerzés szabályozására, de alapvetően nem teremt kellőképpen kimunkált és stabil alapot.
- A közösségi szabályozás első szakaszát, a kormányzati árubeszerzéseket és építési beruházásokat szabályozó két irányelv (1971 és 1977) adta. De ezeket a tagállamok egyszerűen nem vették figyelembe.

- Az 1985-es Fehér Könyv egyik nevesített célja volt az egységes közbeszerzési piac létrehozása, a technikai, fizikai és pénzügyi akadályok lebontása mellett a piaci verseny és átláthatóság követelményének bevezetésével.
- A Fehér Könyv irányelv javaslata között voltak a már akkor hatályban lévő beruházási és árubeszerzési irányelveket módosító direktívák, ill. új, a közbeszerzési piac kiterjesztését hozó szabályozási javaslatok.

Alkalmazási kör

- A közösségi szabályozás szerint a kormányzati beszerzésekre vonatkozó rendelkezések személyi hatálya:
  - a központi kormányzatra,
  - a helyi és regionális önkormányzatokra,
  - a közjog hatálya alá tartozó szervezetekre,
  - valamint az önkormányzati társulásokra terjed ki.
- Az érintett szerződések az alábbiak:
  - árubeszerzések,
  - építési beruházások,
  - szolgáltatások megrendelése,
  - közüzemi szolgáltatások

Előírások

- A hirdetmények fajtái:
  - az előzetes tájékoztatás
  - az ajánlati vagy tender felhívás,
  - valamint a tájékoztató az eljárás eredményéről .
- Minősítési feltételek:
  - jogi,
  - pénzügyi és gazdasági,
  - valamint műszaki.
- Elismert szerződő felek listája: Azok az ajánlattevők, akik ide be vannak jelentve, vizsgálat nélkül lehet szerződő félnek elismerni.

Közbeszerzés Magyarországon

- A folyamat az 1982. évben bevezetett versenytárgyalás rendszerével indult el, de nem igazán alkalmazták.
- Az 1995. évi XL. számú, a közbeszerzésekről szóló törvény részletesen rendelkezik a közbe-szerzések során kötelezően alkalmazandó szabályokról.
- A Kbt. alapelveinek meg kell felelni az EU közbeszerzési irányelveiből eredő jogharmonizációs követelményeknek is.

-
- Az Európai Megállapodás 2004. február 1-jéig nekünk is be kell engedni
  - Probléma: elfogadottság hiányzik tisztességtelen, korrump tranzakciók lefolytatásával azonosítjuk
  - A magyar pályázók valamennyi EU-tagállam által kiírt közbeszerzési pályázaton részt vehetnek.

A közbeszerzés rendszere

A kbt. általános alapelvei

- A verseny tisztasága: „Az ajánlatkérő köteles biztosítani, az ajánlattevő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát”
- A nyilvánosság (hirdetés és folyamatos kapcsolattartás az ajánlattevőkkel)
- Esélyegyenlőség, azonos bánásmód
- Nemzeti elbánás (Az EU tagállamai + azon országoknak, akiknek egyezmények alapján nemzeti elbánást kell biztosítani)

A kbt. szerkezete

- Általános szabályok: 1-20. §
- Közösségi értékhatár feletti eljárások
  - Közfinanszírozású beszerzők 21-160. §
  - Közüzemi beszerzők 161-239. §
- Nemzeti értékhatár feletti eljárások
  - Közfinanszírozású beszerzők 240-270. §
  - Közüzemi beszerzők 271-291. §
- Egyszerű eljárás (nemzeti értékhatár alatt) 292-302. §
- Szerződés módosítás 303-308. §
- Jogorvoslat, békéltetés, Közbeszerzések Tanácsa 309-400. §
- Záró rendelkezések 401-407 §

Ajánlatkérők (kormányzati - általános)

- Minisztériumok, MEH, központosított közbeszerzők,
- Központi költségvetési szervek, önkormányzatok, köztestületek,
- MNB, ÁPV Rt., MFB Rt., MTI Rt., közszolgálati műsorszolgáltatók, ...
- Az Országgyűlés, vagy a Kormány által többségi részben finanszírozott szervezetek,
- Az Európai Unióból származó támogatást felhasználó szervezetek.

Ajánlatkérők (közüzemi – különös)

- Ivóvíz, áram, gáz-, vagy hőenergia termelése szállítása, elosztása,
- Kőolaj, gáz, szén stb. feltárása kitermelés céljából,
- Repülőtér, tengeri, vagy belvízi kikötői létesítmények rendelkezésre bocsátása szállítók részére,
- Hálózatok üzemeltetése (vasút, trolis, villamos, autóbusz stb..),
- Nyilvános elektronikus hírközlő hálózatok rendelkezésre bocsátása, üzemeltetése.
  - A fenti tevékenységeket folytató „Kormányzati” beszerzők, vagy egyéb szervezetek is, ha a tevékenységet különleges, vagy kizárólagos jog alapján folytatják.

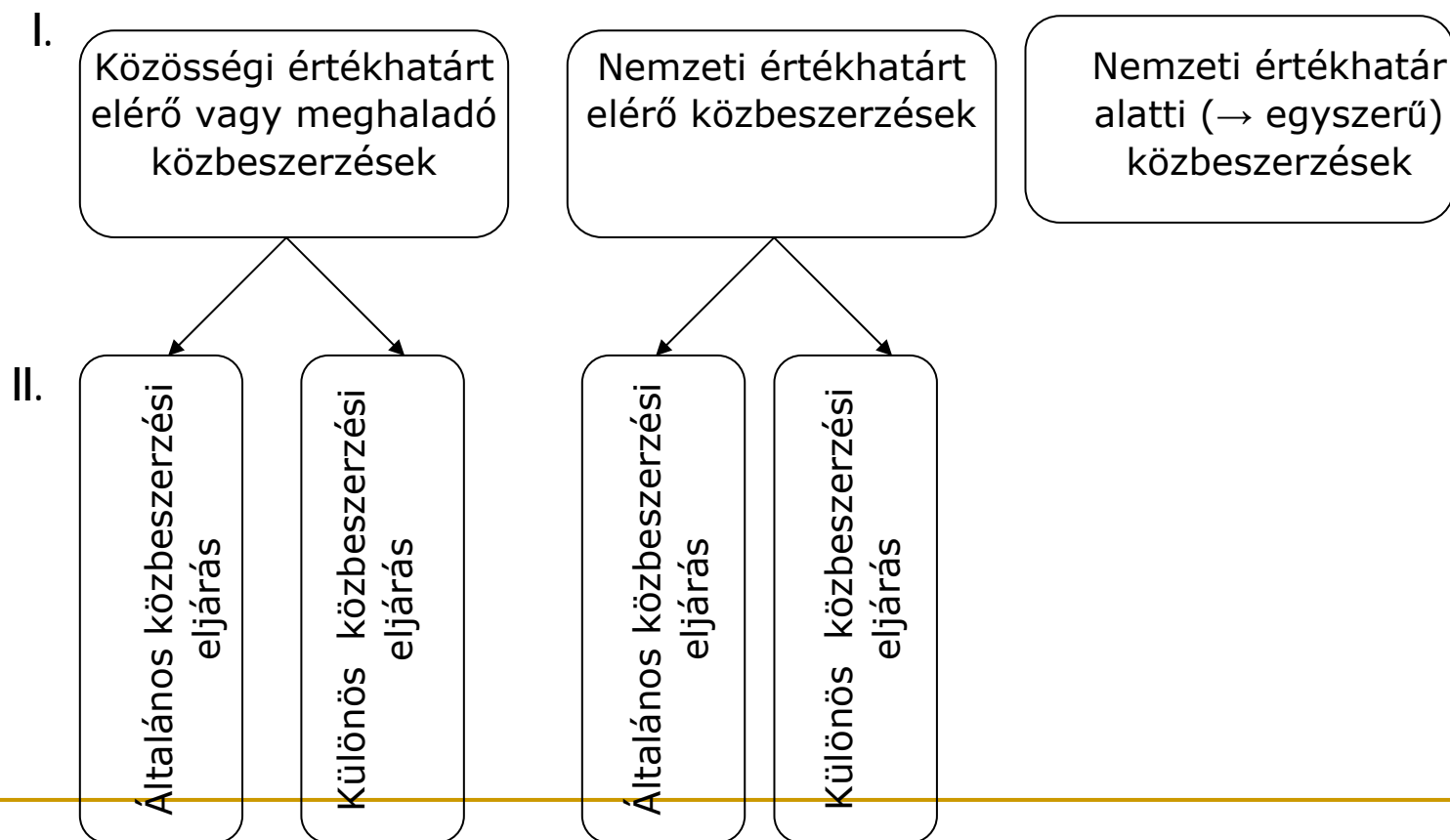
Csak a tevékenységekkel közvetlenül összefüggő közbeszerzések esetében kötelesek és jogosultak a közüzemi beszerzés szabályait alkalmazni.

A közbeszerzés tárgyai

- Árubeszerzés: forgalomképes és birtokba vehető ingó dolog tulajdonjoga, vagy használati-, illetve hasznosítási-joga. (üzembe helyezés, ...)
  - Építési beruházás: építmény bármilyen eszközzel, illetve módon történő kivitelezése (tervezése).
  - Szolgáltatás: az előbbieknél nem minősülő tevékenységek.
    - Vegyes: a fentiek összetartozó kombinációja (50%-os szabály)
  - Építési koncesszió: az ellenszolgáltatások között szerepel a hasznosítási jog átengedése.
  - Szolgáltatási koncesszió: az ellenszolgáltatások között szerepel a hasznosítási jog átengedése. (csak nemzeti értékhatár esetén)
- Kivételek: államtitkot érintő, katonai, biztonsági stb. beszerzések (részletes felsorolás kbt. 29 §)

A közbeszerzés rendszere

Közbeszerzési törvény

Értékhatárok

- Az értékhatárok fajtái: közösségi, nemzeti, egyszerű eljárás
- Az értékhatárok függnnek:
  - A beszerzés tárgyától (árub., ép., szolg., ép-i, szolg-i konc.)
  - Az ajánlatkérő besorolásától (kormányzati, közüzemi)
- Az EU hivatalos lapjában teszik közzé 2 évente (legközelebb 2006.01.01.)
- EURO-ban és SDR-ben (Special Drawing Rights – a Nemzetközi Valuta Alap elszámolási egysége)
- Megjelenik a Közbeszerzési Értesítőben is

A közbeszerzés értékének meghatározása

- A közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyaért kért, illetve kínált legmagasabb összegű ellenszolgáltatás, (ÁFA nélkül) – BECSÜLT ÉRTÉK
- TILOS A TÖRVÉNY MEGKERÜLÉSE CÉLJÁVAL AZ ÖSSZETARTOZÓ KÖZBESZERZÉSEKET RÉSZEKRE BONTANI!
- EGYBESZÁMÍTÁSI KÖTELEZETTSÉG:
  - Egy költségvetési év (12 hónap) és
  - A beszerzésre egy ajánlattevővel lehet szerződést kötni és
  - A rendeltetés azonos vagy hasonló, felhasználásuk összefügg.

Közbeszerzési értékhatárok rendszere

ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS

<i>Közösségi</i> ^[1]		<i>Nemzeti</i> ^[2]		<i>Egyszerű eljárás</i>
<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	
5.000.000 SDR ^[3] /EUR	5 m EUR	60 m HUF (2004), 70 m HUF (2005)	100 m HUF	10 m HUF
1.464.695.882 HUF/ 1.236.317.470 HUF	1.236.317.470 HUF			

ÁRUBESZERZÉS

<i>Közösségi</i>		<i>Nemzeti</i>		<i>Egyszerű eljárás</i>
<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	
130.000 vagy 200.000 SDR	400.000 SDR/EUR vagy 600.000 EUR	25.000.000 HUF	50.000.000 HUF	2.000.000 HUF
38.082.093 HUF vagy 58.587.835 HUF	117.175.671 HUF/ 98.905.398 HUF vagy 148.358.096 HUF			

[1] Ahol a közösségi értékhatár felett két érték van megadva, ott az ajánlatkérők személye, vagy az egyes beszerzési tárgy besorolása alapján kell eldönteni, hogy mely értékhatár alkalmazandó.

[2] A nemzeti értékhatárok feletti beszerzéseknél megadott értékek a 2004. és 2005. évre vonatkoznak. Ezt követően az adott évre érvényes értékeket mindig a költségvetési törvény állapítja meg.

[3] Az SDR-ben megadott értékeknél mindig az annak megfelelő EUR értéket kell alapul venni.
2006.05.10.

SZOLGÁLTATÁS MEGRENDELÉSE

<i>Közösségi</i>		<i>Nemzeti</i>		<i>Egyszerű eljárás</i>
<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	
130.000 SDR vagy 200.000 SDR/EUR	0,4 m SDR/EUR vagy 0,6 m EUR	115 m HUF (2004), 20 m HUF (2005)	50 m HUF	2 m HUF
38.082.093 HUF vagy 58.587.835/49.452.6 99 HUF	117.175.671/98.905.39 8 HUF vagy 148.358.096 HUF			

ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ

<i>Közösségi</i>		<i>Nemzeti</i>		<i>Egyszerű eljárás</i>
<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	
5 m EUR	-	100 m HUF	-	-
1.236.317.470 HUF				

SZOLGÁLTATÁSI KONCESSZIÓ

<i>Közösségi</i>		<i>Nemzeti</i>		<i>Egyszerű eljárás</i>
<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	<i>Kormányzati</i>	<i>Közszolgáltató</i>	
-	-	25 m HUF	-	-

Támogatásokkal összefüggő beszerzések

Ajánlatkérői kör kiterjesztése:

- közösségi értékhatárt elérő vagy meghaladó beszerzések
  - ha van uniós támogatás, kell közbeszerzés
- nemzeti értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzések
  - csak akkor kell közbeszerzés, ha a támogatás (uniós vagy hazai) többségi
- Nemzeti értékhatár alattiak esetében mentesség ha:
  - vállalkozások (Rt., Bt., Kft.) – 50% alatti az EU tám.
  - Egyéni vállalkozás, egyéni cég - mentes

A közbeszerzési eljárás lebonyolítása

Közbeszerzési eljárás fajtájának kiválasztása:

- **Érték:**
  - Közösségi értékhatárt elérő, vagy meghaladó,
  - Nemzeti értékhatárt elérő, vagy meghaladó,
  - Egyszerű értékhatárt elérő, vagy meghaladó.
- **Ajánlattevő:**
  - Kormányzati (általános),
  - Közüzemi (különös).
- **Szakaszolás:**
  - Egy szakaszú,
  - Kétszakaszú.

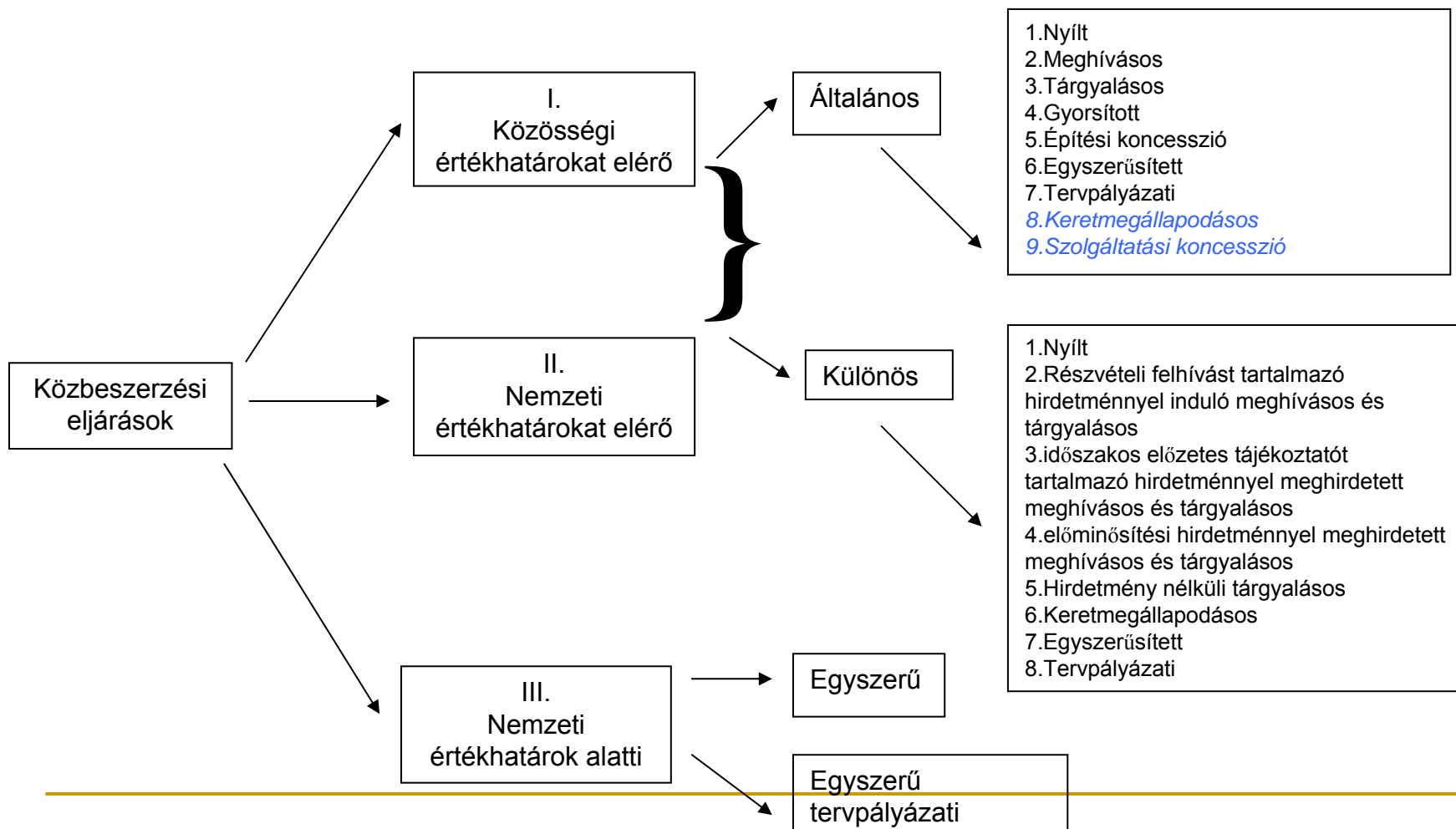
A közbeszerzési eljárás típusai

- Eljárás:
  - Nyílt,
  - Meghívásos,
  - Tárgyalásos.
- Egyéb:
  - Gyorsított 136. § (sürgősség esetén),
  - Egyszerűsített 238. § (bizonyos szolgáltatások esetén),
  - Tervpályázat,
  - Keretmegállapodás.

A közbeszerzési eljárás folyamata

- A felhívás és a *dokumentáció* elkészítése (elkészíttetése),
- Megindítás (hirdetés, tárgyalás, stb..),
- Bíráló bizottság létrehozása,
- Az eljárás lefolytatása a szerződéskötésig,
- Éves statisztikai összegzés készítése, aktualizálása,
- A közbeszerzés dokumentumainak megőrzése a lebonyolítástól számított 5 évig.

Különböző értékhatárok szerinti beszerzések eljárási szabályai

A közbeszerzési eljárások osztályozása I. – szerkezeti felépítés

Egyszakaszos	Kétszakaszos	Szabadon választható
<ul style="list-style-type: none"> - Nyílt (48-121 §)	<ul style="list-style-type: none"> - Meghívásos (122. §)	<ul style="list-style-type: none"> - Építési koncesszióval kapcsolatos
<ul style="list-style-type: none"> - Hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos	<ul style="list-style-type: none"> - Tárgyalásos hirdetmény közzétételel	<ul style="list-style-type: none"> - Tervpályázati (kivéve tárgyalásos)
<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerűsített (238. §)	<ul style="list-style-type: none"> - Gyorsított (136. §) - Részvételi felhívást tartalmazó hirdetménnyel induló - Időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett - Előminősítési hirdetménnyel meghirdetett	<ul style="list-style-type: none"> - Keretmegállapodásos (232-237. §) - Szolgáltatási koncesszió

A közbeszerzési eljárások: osztályozása II. – eljárási fajták

Nyílt	Meghívásos	Tárgyalásos
⇒ Ajánlattétel	1. Részvételi szakasz	⇒ Kizárólag a törvény által meghatározott esetekben (124. §)
⇒ Ajánlati kötöttség	-Alkalmasság vizsgálata	
⇒ Tárgyalás kizárt	-Ajánlattétel kizárt	
⇒ Általános háttérszabály	2. Ajánlattételi szakasz	
	- Ajánlattétel	
	- Értékelés	

Szabad választás, áttérés kizárt

-
- Dokumentálás
  - Ellenőrzés
  - Tanúsítás

Jogorvoslatok rendszere – Fontosabb változások

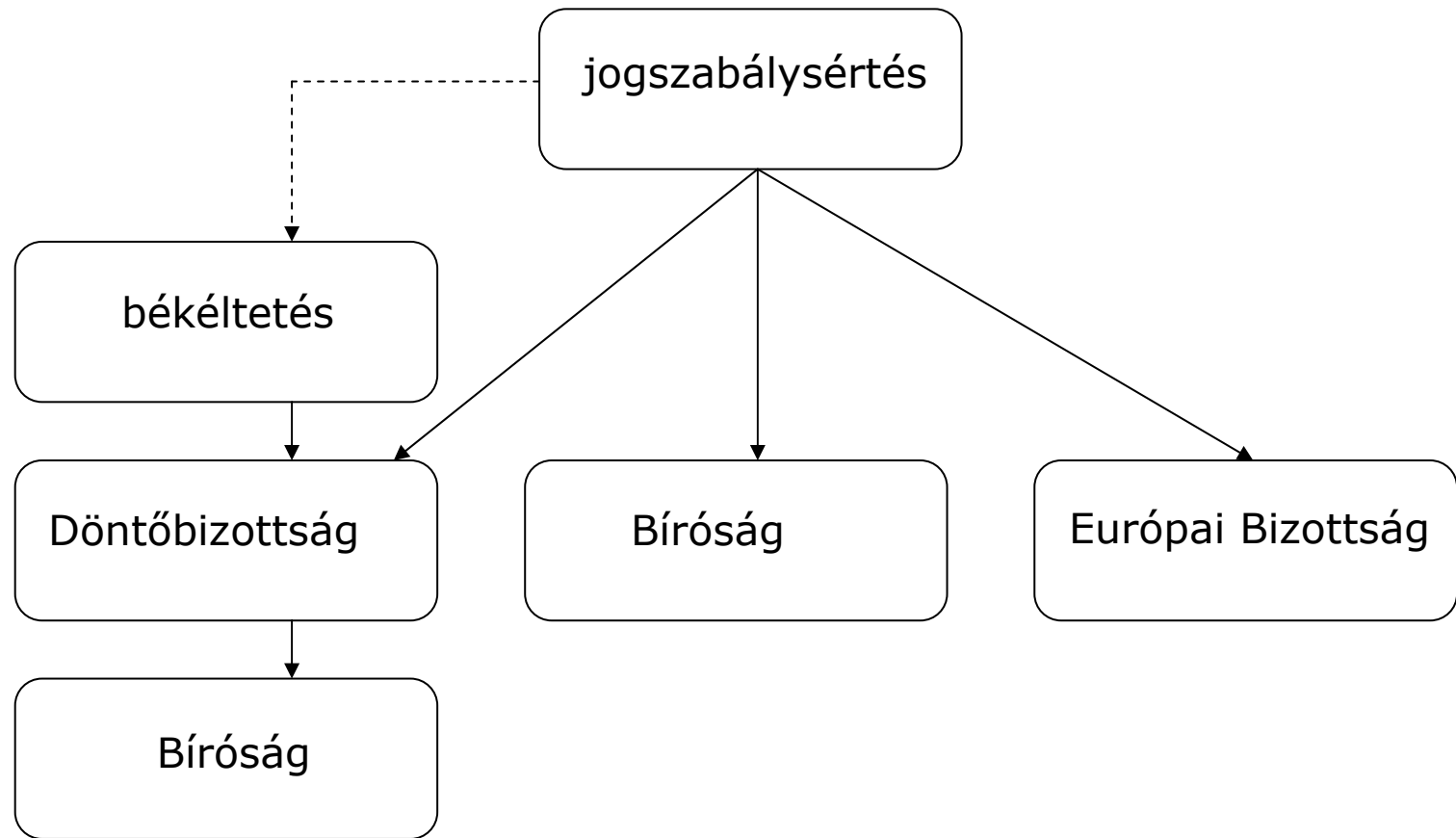
Közbeszerzési Döntőbizottság hatásköre kiterjed:

1. Egyszerű közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslati eljárás (korábban: szabadkézi vételes eljárás → bíróság)
2. Tervpályázati eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslati eljárás (korábban: bíróság)

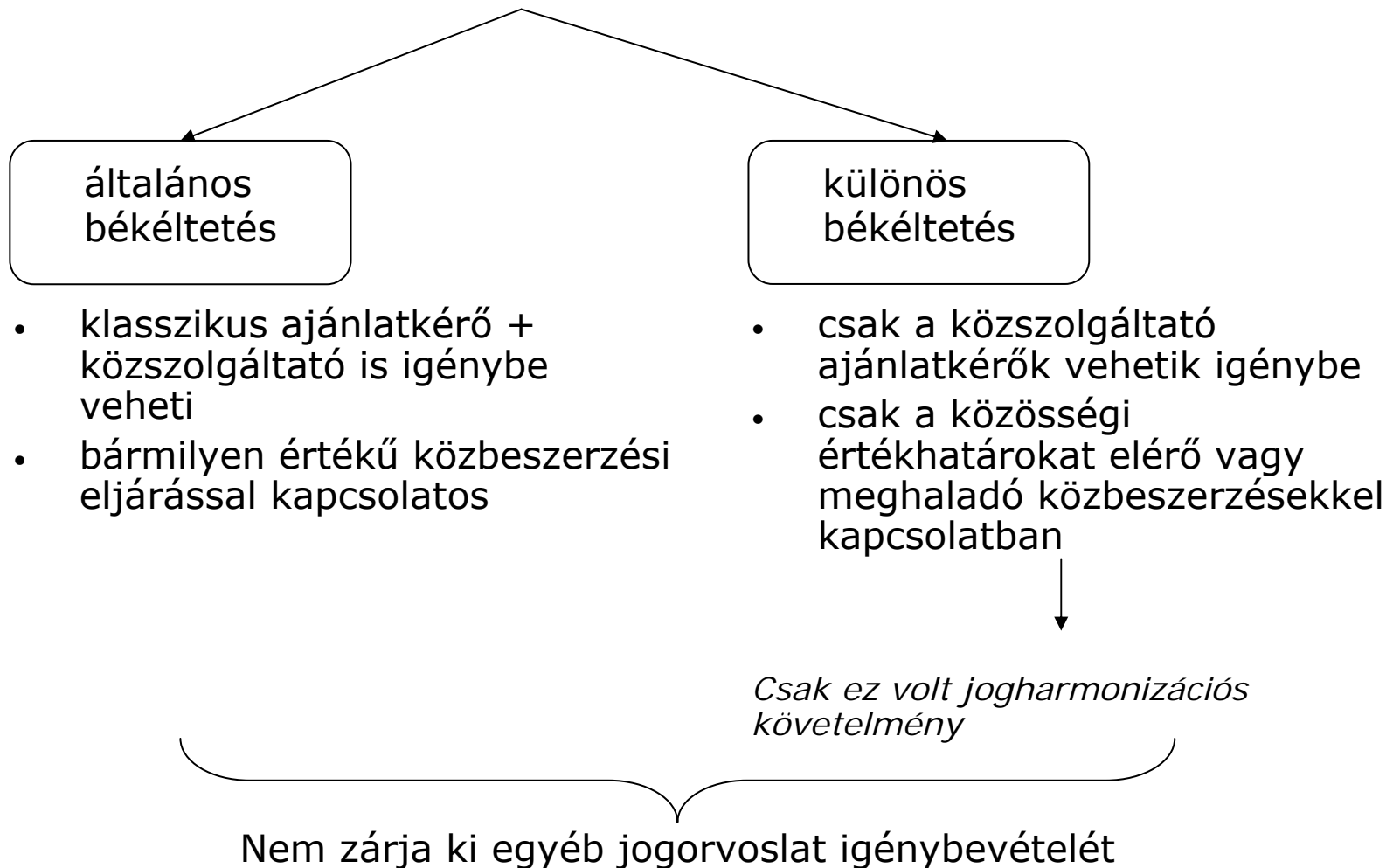
Új jogintézmények bevezetése:

1. Békéltetési eljárás
2. EU Bizottság eljárás kezdeményezési joga
3. Tanúsítási eljárás

Jogorvoslatok rendszere – Igénybe vehető jogorvoslati fórumok

Jogorvoslatok rendszere – Békéltetés (önkéntes)

Jogorvoslatok rendszere –

Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása 1.

Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása 2.

kérelemre

- Ajánlatkérő
- Ajánlattevő /
részvételre jelentkező
- Egyéb érdekelt

hivatalból

Taxatív felsorolás
(támogatást nyújtó
szervezet!)

Érdekeltség bizonyítása

objektív + szubjektív
határidők

differentiált objektív +
szubjektív határidők

Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása

határozat

Jogorvoslatok rendszere – Bíróság eljárása

- Közvetlen jogorvoslati fórum
  - közbeszerzési szerződéssel kapcsolatos jogviták (Közbeszerzési Döntőbizottsághoz, ha nem a kbt.-ben foglaltak alapján állították össze a szerződést)
  - közbeszerzési eljárással kapcsolatos polgári jogi igények (Régi Kbt.)
- Felülvizsgálati jogorvoslati fórum

1. Eljárás indításának feltételei:

- közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó közbeszerzések
- európai közösségi jogszabályok megsértése

2. Menete:

- Bizottság tájékoztatása
- ajánlatkérő válaszadási kötelezettsége, a sérelem orvoslása
- ha nem kielégítő → Bizottság eljárást kezdeményez

Közbeszerzés intézményrendszere I. – Közbeszerzések Tanácsa 1.

Működése

■ Függelenség

- Országgyűlésnek van alárendelve
- számára feladatot csak törvény írhat elő

■ Pártatlanság

- összetétele (minden érdek-csoport képviseli magát)
- nem folytathat üzletszerű gazdasági tevékenységet, támogatást nem nyújt, nem kaphat

Közbeszerzés intézményrendszere II. – Közbeszerzések Tanácsa 2.

Szervezete

- 19 tag (egyenlő képviselet)
- elnök és alelnök
- Titkárság

Feladatai

- jogalkotásban való közreműködéssel kapcsolatos feladatok
- regisztrációs feladatok (ÚJ)
- Döntőbizottsággal kapcsolatos feladatok
- közzététellel kapcsolatos feladatok
- saját működésével kapcsolatos feladatok
- egyéb

Közbeszerzés intézményrendszere III. – Közbeszerzési Döntőbizottság

Szervezete

- Tanács mellett működik
- közbeszerzési biztosok

Feladatai

- jogorvoslat

Nehézségek, problémák

- A jogközelítési elmaradások, hiányosságok
- A megengedett derogációkon/átmeneti mentességeken túl az értékhatárt egyébként elérő ügyletek felosztása kis tételekre.
- A műszaki elvárások sajátos testre szabottsága.
- A külföldiekkel szembeni pénzügyi és technikai többletkövetelmények.
- Az új pályázók számára rövid pályázati idők.
- A beszerzők igen szabadon értelmezik a gazdaságilag legkedvezőbb ajánlat kritériumát.

- Az érdekelt pályázók teljes és pontos információval való ellátásának elmulasztása.
- A pályázatoknak korábbi ügyletek folytatásaként történő beállítása meglehetősen gyakori.
- A szerződések színlelt osztályozása a "szükséghelyzeti"-közbeszerzéseként,.
- Az új rendszerből úgy tűnik, hogy a nagyobb vállalatoknak származik előnyük.
- A sérelmeket elszenvedő cégek nem érdekeltek ezen beszerzőknek bíróságon való megtámadásában, , vagy akár a viták bíróságon kívüli rendezésében.

összefoglalás

- Állam piaci szerepe óriási
- Közbeszerzés védelmi eszköz
- ?állam rossz gazdálkodó?
- Szabályozás lassan halad, sok ellenállás